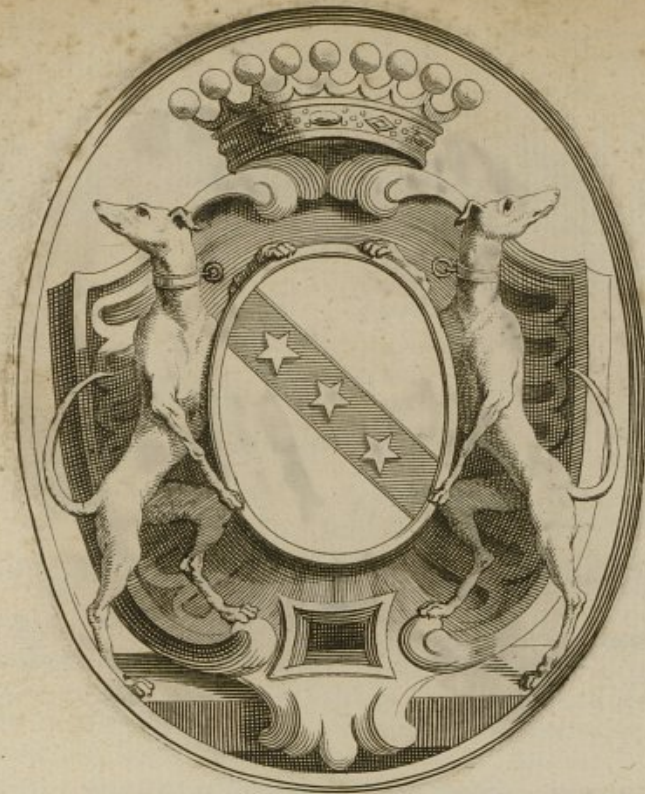

medic@

**Beaupreau, Claude-Guillaume -
candidat / Le Laumier, Etienne-Pierre -
président. - [De dentium carie]**

1760.

***Paris : Typis Knapen, infra
Pontem Sancti Michaëlis, sub
Signo Boni Protectoris
Cote : ms 2342, n°72***

NOBILISSIMO ILLUSTRISSIMOQUE VIRO,

D. D. ANTONIO

M E G R E T,

EQUITI, BARONI DE TELIA ET CAPELLANIA,
 &c. Regi à Confiliis, Libellorum Supplicum in Domo Regiâ
 Magistro, Rei Judiciariæ, Politicæ & Ærariæ, in Navarrâ,
 Benearniâ, & Aufciorum Provinciâ Præfecto, Benignissimoque
 Patrono,

T H E S E S

ANATOMICAS ET CHIRURGICAS,

*Vovet, offert & consecrat obsequentissimus, CLAUDIUS-
 GUILLELMUS BEAUPREAU, Senonensis, Artium
 Liberalium in almâ Universitate Parisiensi Magister, &
 Chirurgiæ Candidatus.*

D. O. M.
T H E S E S
ANATOMICÆ ET CHIRURGICÆ.

ELEGANTIOR vultûs forma , venustas oris , vocis & loquelæ robur ac lepores , præstantissimo digestionis opere in inchoando momentum validius , in eodem perficiendo levamen admodum potens ; commoda sanè inter vitæ jucundioris fontes non immeritò referenda ! hæc porro singulis , dentium præsertim adhibito munere , veluti totidem beneficia , jugiter impertiri conatur natura , provida mater ; in eadem conservanda , aut , vitiatâ dentium organicâ dispositione , restituenda , sedulò incumbit Chirurgia , naturæ ars amica. Utriusque opera scrutari , ut amœnum , sic utile , alteram præsertim , ipsius Dentis consilio elaborantem & ordinantem , alteram verò , dentium hostem insensissimum , Cariem quippè , eâdem mente præcaventem , aut debellantem , sequemur.

E X A N A T O M I A .

DENTES , ossa minora , firmissima (a) , omnibus facillè cognita , mirabilem offerunt genesim. Sedes ipsis in utrâque maxillâ , superiori scilicet & inferiori , adscripta fuit. Illa tredecim ossibus , quorum duo majora , inferiora & anteriora , dentibus hospitium præbent ; hæc

(a) In sceletis mole majoribus ossa in pulverem facillè convertenda reperiebantur , dentes tamen adhuc firmissimi. Diari. Abbatis Nazari. an. 1669 & 1676.

In sceleto cujusdam mulieris Supiot nomine , cujus ossa emollita fuerant per vitam , dentes , præ cæteris , ossèâ firmitate donabantur. Act. Acad. R. Sc. an. 1753.

verò osse duplici in junioribus, & unico in adultis, coalescit. Ita se se habent ossa maxillaria ut, licet figuræ admodum irregularis, tamen sibi invicem coadunata, exhibeant, per partem inferiorem, quamdam fornicis speciem processu arcuato circumscriptam. Fornix majorem Palati constituit partem, & ideò Palatina; processus cavitates exiguas, ad invicem appositas, alveolos quippè continet, & ideò Alveolaris nuncupatur. Maxilla inferior arcus figuram utcumquè refert; in orâ ipsius superiore cavitates pariter seu alveoli reperiuntur; undè Alveolaris etiam appellatur. Duæ laminulæ compactæ horumce limborum, vel à primis ossificationis temporibus, à se invicem recedunt, & spatia veluti totidem casulas inter se relinquunt. Unamquamque inter casulam stat paries osseus & perpendicularis. Supra huncce alveolorum ordinem, in maxillâ inferiore, & infra in inferiore, seriem alteram ejusmodi cavitatum facili negotio conspiciere est. Tertia insuper in quibusdam subjectis observatur. Superiorem casulam separat ab inferiore septum osseum, transverse positum. Alveolorum superficiem internam investiunt periosteum & lamina quædam cartilaginea; intra cujus civitatem vesicula membranacea continetur, liquore mucoso, crystallinum humorem consistentiâ & colore paulatim æmulante, referta. Liquor ille in substantiam osseam, successu temporis & calore nativo, convertitur; ita tamen ut neque cartilaginea, neque sub alterius cujuscumque substantiæ formâ, appareat (b): propè septimum graviditatis mensem, superficies ipsius externa magis ac magis albescit & durefcit; sicque brevi substantiam exhibet cunctis ossibus firmiorem, compositam filamentis tam exiguis & inter se tam accuratè junctis, ut superficiem referant politam, à marmore levigato non prorsus absimilem, Encausti nomine insignitam (c); quod quidem encaustum substantiæ osseæ incrementum, per partem marginis maxillæ viciniorem impedit, & per oppositam, quam non complectitur, permittit; unde versus unam partem cretendo, radicem efformat, quæ resistantiam in fundo alveoli majorem reperiens, extrâ pellit partem encausto munitam, quousquè cartilagineam superappositam & minùs resistantem attenuet, delect, gingivam perforet; sed illud fieri non potest quin illa expansio ossea, seu radix, crassitie minuat, ratione compressionis superandæ, quin proindè gracilior evadat.

JAM triplex in unoquoque dente distinguenda venit pars, scilicet exterior, alveolum exsuperans, quæ partim encausticâ, partim osseâ componitur substantiâ, & Corpus, seu Corona; interior, idest alveolo infixâ, quæ substantiâ constat osseâ, periosteo circumcinctâ, continente cavitatem interiorem, usquè ad coronam penetrantem, periosteo pari-

(b) Differtat. clarif. D. de la Sone, nunc augustissimæ Galliarum Reginæ Archiat. Act. Acad. R. Sc. an. 1752.

(c) Observ. D. de la Hire filii. Act. Acad. R. Sc. an. 1699. Swammerdam, Biblioth. natur. in collectione Academicâ, tom. 5. p. 89.

ter vestitam, & Radix; tandem linea depressa, corpus à radice separans, & Collum dicitur. Ad radicem dentium utriusque maxillæ appellit funiculus vascularis, nervo, arteriâ & venâ conflat; foramen in extremitate radicis positum subit, & per totum periosteum internum, imò & per substantiam osseam distribuitur; undè sensationis, circulationis, augmenti & nutritionis, dentes facillè concipiuntur capaces. Nervus à quinto pari, & parte durâ septimi; arteria à Carotide externâ oritur, vena in jugularem externam degurgitatur; undè statuitur Sympathia inter dentes & totum caput, imò inter ipsos & totum corpus, præcipuè nervorum operâ (d).

DENTES, licèt iisdem efformati substantiis, tamen nec eâdem figurâ gaudent, nec eodem tempore prodeunt. Ut plurimùm, circa quintum, sextum, septimum, vel octavum à nativitate mensem, duo dentes latitudine majori quam crassitie pollentes, convexi leviter à parte anteriori, & concavi à posteriori, secantes ex limbo radici opposito, Incisores idcirco nuncupati, prodeunt in parte anteriori maxillæ inferioris; paulò mox, horum ce congeneres duo in maxillâ superiori apparent; deindè duo à lateribus incisorum inferiorum exurgunt, & subsequenter duo à lateribus superiorum; undè octo incisores efformantur. Circa mensem undecimum vel duodecimum, duo dentes crassiores, obtusi, formam dentium caninorum æmulantes, Canini idcirco vocati, in maxillâ inferiori sese extollunt; post alterius mensis intervallum, oriuntur ferè simul duo canini superiores; ubi notandum, caninos quatuor haudrarò in lucem non edi, nisi post molares anteriores. Quarto decimo, vel quinto decimo mense, duo dentes crassiores, in obtusum apicem, ut plurimùm duplicem, desinentes, in maxillâ inferiori; & subindè, totidem in superiori, locum obtinent. Alii duo, tere ejusdem figuræ & voluminis, in maxillâ inferiore; totidemque in superiore, juxta mensem vigesimum quartum, dantur foras. Novi quatuor, crassitie & volumine majores, apicem quadruplicem sæpè sæpiùs referentes, ponè alios, anno quinto, aut sexto, sese exhibent; duo scilicet in utrâque maxillâ. Sequuntur quatuor alii posteriores, anno undecimo vel duo decimo: tandem quatuor ultimi, aliquandò per vigesimum, aut etiam ætatem proveciorem, munus obeunt; quâ de causâ, Moderatores, vel Sipientiæ dentes, vocantur. Viginti quatuor posteriores, modò descripti, Molares audiunt, ex eo quod, figurâ & usu, molam quodammodo æmulantur. Dividi solent in octo minores, totidemque majores, nec non quatuor tardiores.

Non prætermittendum, dentes incisores, caninos, molares minores necnon anteriores, unicâ tantùm inniti radice; molares verò posteriores duplici, triplici & aliquandò quadruplici; ultimos tandem unicâ dun-

(d) Commentar. Physic. de anatom. Heisteri, art. de motibus sympathicis.

taxat, sed crassiori. Radices illæ sunt modò rectæ, modò curvæ; hæc à se invicem recedunt, illic ad se approximantur ad apicem (e). Ex quibus differentiis, minorem majoremve difficultatem in extractione, & minora vel majora post extractionem accidentia liquet exurgere.

TRIGINTA - DUOS dentes cavitatem oris circumscribere in adultis, sequitur ex descriptione præmissâ. Iidem tamen non existebant omnes in infantibus; viginti enim priores, lactei nomine, decidere incipiunt à septimo anno, per partem oris anteriorem, secundùm progressionem ad ortus; & prout decidunt, aliis ejusdem formæ & figuræ, sed majoribus, suppletur. Sic remanent dentes in ore usquè ad ætatem provecctam, dummodò nullâ labe, nullove accidente infligantur; tandem ferius ociusve delabuntur, & quam plurimùm successores non habent, propter deficientes œconomix animalis vires; quæ tamen si adhuc remaneant, jam nova elucescit dentium series, & mirantes exclamant spectatores senioreni repuerascere (f). Triplex ille dentium exitus dicitur Dentitio; quæ in primariam, secundariam, vulgò dividitur. In tertiam insuper dividi potest.

DENTES, per unumquodque ætatis stadium, firmantur in alveolis non solùm ope funiculi vascularis, ad radicem appellentis, sed & ope constrictionis accuratæ ex parte alveolorum, necnon ope filamentorum à gingivis in ipsamet dentis substantiam, propè collum, insertorum. Quâ dispositione, omnis impeditur aëris, & aliorum corporum, in radicem dentium contactus dolorificus.

GINGIVÆ textum offerunt fibrosum, firmum, elasticum, nervis & vase porium, membrana interna vis vestium, alveolis mediante periosteo adherentem, & intervalla dentium, strictioris connexionis causâ, penetrantem.

E X C H I R U R G I A.

QUANTACUMQUE in dentibus efformandis, conservandis & renovandis, elucescat Mechanismi sapientia, eandem nihilominus cum cæteris corporis humani partibus sortem dividunt; intus &

(e) Vid. Varias dentium figuras, apprimè delineatas, in præclarâ tabul. Osteolog. editione Paris. promulgatâ, an. 1759. Author. M. Sue, Anatomes in Reg. Chirurg. Scholis Professore, &c. part. 2. Tab. V. VI. IX. & præsertim X.

(f) Inter alia hujusce phænomeni exempla, duo extant insignia in Ephemerid. nat. cur. dec. 2. obs. 15. Duo viri seniores novum & duplicem dentium albidissimorum ordinem singuli recuperarunt, anno ætatis illorum 118; doloribus capitibus, maxillarum, &c. tunc vehementer affecti.

(5)

foràs modò latentes, modò detectos coguntur hostes agnoscere (g). Digestiones pravæ, cacochymia, lues variæ, plethora à graviditate, aliæve quæcumque causâ oriunda, inflammatio periostei, tum interni, tum externi, suppuratio subsequens; masticatio durorum, alimentorum frigidiorum, calidiorum, salforum, saccharo conditorum, aut ipsius sacchari (h), acidorum, acriorum, usus frequens & immoderatus; eorundem inter dentes perseverans præsentia; contactus aëris metallica corpuscula vehentis, aut etiam puri, in ipsamet substantiam osseam encausto spoliata agentis; & quasi hæc non sufficerent, sæpiùs cariei destructores ipsam producant. Lima, acida, pulverum usus subsequens & frequentior, incensum, &c. Absque cautelâ adhibita, minuunt encaustum, delent, & cum reparari nequeat, ipsum os deturpant.

Ex harumce causarum vario actionis gradu, varia nascitur læsionis differentia. Vel enim encaustum partim tollitur, & est erosio; vel omninò, & brevi adest alteratio in osse; vel alteratio ipsamet ossis fibras afficit, solutionem illarum continuitatis infert, & tunc adest erosio in osse, seu Caries; quæquidem, vel superficiem siccam, & est caries sicca; vel humore tenui, foetido, madidam præsefert, & est caries humida; alterutra, vel usque in cavum radices penetrat, vel non, & tunc completa, vel incompleta dici potest; extrinsecus conspicitur, vel non, & tunc interna, vel externa haberur.

DIVERSE illæ cariei species, vel unum, vel plures lædere possunt dentes, absquè aliis accidentibus, aut morbis concomitantibus, & tunc simplex, vel composita reputatur; aut ipsius dentis fracturâ, alveoli carie, exostosi, epulide, parulide, hæmorrhagiâ, dolore nimio, fluxione, febre, captis doloribus, ophthalmiâ, glandularum ingurgitatione, abscessu, delirio, &c. seorsim aut simul, minori majorive numero vigentibus, stipatur, & est caries complicata.

SINGULAS cariei species per tactum, visum, & præsentiam circumstantiarum modò enumeratarum præsertim agnosces. Quando scilicet opè digiti, specilli, aut oculi, detegitur punctum cavum, asperum, impressionem digitorum, aut specilli, absquè dolore non patiens; quibus signis addi

(g) Vid. quatuor disputation. propositas in Argentoratensium Univeritate, à Melchiore Sebizio. M. D. & Prot. Comite Palatino Cæsareo, &c. an. 1644.

(h) Saccharum inficere dentes, non solùm propriâ virtute, sed etiam propter liquorum & solidorum peculiarem dispositionem, constat ex observatis quæ referuntur in materiâ medicâ, D. Geoffroi. Cap. de Saccharo. Plures nimirùm viri ad annum provectiorem pervenerunt, & dentibus albidis, admodùm sanis, potiti fuerunt; licèt frequentiori & majori copiâ Sacchari, per vitæ cursum, usi fuerint, Idem de aliis causis dicendum.

possunt, licet æquivocâ, fœtor oris, vacillatio dentis, gingivæ ambientis excreſcentia, ſuppuratio, impossibilitas ſuſtinendi absquẽ dolore corpora calida, frigida, & contactum validiorem corporis duri, aut masticationem solidorum.

SYMPTOMATUM & accidentium suprâ expositorum ratio desumitur ab ipsâmet cariei naturâ & causis, structurâ dentis, & connexione ipsius cum cæteris partibus.

OMNIS cariei species malum omen præ se fert; eò tamen pejus quò altior est & antiquior, quò madidior, quò plures inficit dentes, quò magis recedit à superficie coronæ, & magis accedit ad partes laterales ac collum, quò frequentiori accidentium numero stipatur, & interiorem malignioremve causam agnoscit. Periculosior etiam dentium molarium in utrâque maxillâ caries; cum enim majorem à lateribus exhibeant superficiem, cariei majorem ansam præbent, & factam faciliùs tegunt; cum insuper plurimis donentur radicibus, substantiæ spongiosæ majori copiâ inclusis, caries faciliùs afficere potest alveolum. Pessima de carie octo molarium anteriorum maxillæ superioris ferenda prognosis, cum enim sinûs maxillaris cavitatem vicini legant, caries parietem inferiorem afficere & corrodere potest, gravioraque subindè producere.

CARIEM ejusque sequelas vitare qui cupierit, causas sedulò arceat, nec exteriora simul omittat auxilia. Quotidiè dentes vino aut aquâ purâ, à pastu, abluere; dentiscalpio minori sordes dentium intervalla occupantes auferre; linguam, jejuno ventriculo, detergere; identidem medicamenta dentificia adhibere; crustas aut tartarum dentium scalpro dentali leviter radere & resolvere; gingivæ dentosque postea forte curat.

Si neglectâ prophylaxi, aut incassum adhibitâ propter vitium prædominans, casumve fracturæ &c. caries reipsâ advenerit; tunc causam attentè consideret Chirurgus, & quantum in se est, arcere studeat; cariei indoles deindè agnoscat. Si siccam sese habeat, superficies ipsius ruginâ, aut limâ, leviter detergenda, cavendo ne deleatur crusta protectrix, quæ actionem corporum exteriorum in substantiam osseam dentis impedit. Si verò humida & dolorifica sit, tunc olea essentialia guayaci, cinnamomi, caryophyllorum, &c. gossipio mediante, in cavitatem immittenda; & horum usus usquẽ ad perfectam crustæ efformationem, dolorisque absentiam repetendus. Cauterium actuale oleis essentialibus præmitti potest, ut crusta citiùs efformetur; sed usus cauterii omnibus dentibus non competit. In carie molarium majorum, altiùs penetrante, cauterium non agens in omnes ramos quibus innituntur illi dentes, vividiorem relinquit dolorem ex parte ramorum non cauterifatorum, & proindè debet rejici. Non idem tamen de incisoribus, caninis, & molaribus, qui unicâ dantur radice.

Ut ut sit, casus adest in quo omnibus dentibus cauterium applicari potest; nimirum quando coronæ dentium usu deteruntur, & dolorem concipiunt ex contactu corporum exteriorum; quam operationem felici cum successu celebravimus.

MEDICAMENTIS, ferro, aut igne, adhibitis; cavum cariei succedens idoneâ impletur materie, ne præsentia aëris, salivæ & alimentorum, recrudescat caries. Folia auri, argenti, plumbique, ad id accomodantur, & ope instrumenti, Plumbi Ductoris nomine, introductas, tam accuratè applicantur, ut ne vel minima pars exsuperet dentis superficiem, & ne vel minima remaneat in eadem cavitas. Quæquidem agendi methodus, quamvis palliativa dici debeat, tamen aliquandò ita prosperum edit effectum, ut dentem conservet per plurimos annos. Sed non omnibus fors eadem; aliquandò enim dolor urget; tunc plumbum perforare juvat, quia inter ipsum & dentem latere potest humor ichorosus, aut purulentus, cavitatem implens, & per foramen eliminandus. Haud infrequenter pus viam sibi aperit propè extremitatem radicis, fluit per alveolum, gingivam perforat, & faciliè exsiccat, cum levamine & fugâ doloris.

URGENTE dolore, ad medicamenta, pro re natâ, recurrendum, qualia sunt guttula anodynæ, olea essentialia, masticatoria, emplastrum odontalgicum, fumus hyosciami ope infundibuli denti applicatus, venæ sectio, balnea pedum, vesicantia, lobuli auricularis perforatio, gingivarum sectio, dentis terebratio usquè ad nervum, ut destruat (operatio dolorifica nimium, sæpius infaustra, & extractioni inferior); quæ si non succedant, ad nervi separationem à dente progrediendum. Hæc autem obtinetur, vel per operationem à recentioribus excogitatam, luxationem scilicet, quæ fit dejiciendo radicem ad latus, eo modo ut rumpatur nervus, & dentis non amplius exeat ab alveolo, & competit denti carie leviter affecto; vel per operationem ab ipsomet Æsculapio excogitatam & celebratam, dentis scilicet perfectam evulsionem, quæ sicut & antiquior, sic & sæpius est summa therapæia. Porro ad utramque illam operationem exequendam, instrumenta duplicis generis agnoscuntur, naturalia, quæ sunt digiti, & arte facta, qualia sunt aurea, ferrea, chalybea; & quanta horumce multitudo! Forcipes, denticula, pelicani, impulsoria, rostrum corvi, rizagra, clavës, vectis sub formâ lanceæ, tanquam præcipua annumerantur. Priorum species valdè multiplicatæ sunt. Cæterum electio illorum, à situ, figurâ, volumine, crassitie intrinsecâ, & adhæsione dentis pendet.

QUODCUMQUE adhibeatur instrumentum, æger situm idoneum obtinere debet. Tum Chirurgus unâ manu labia remover, maxillam firmat, dum alterâ instrumento armatâ collum dentis corripit, ad latus dejicit, & evellit. Extracto dente, gingiva digitis comprimi debet, ut

paries alveoli, qui sæpè sæpiùs inter evulsionem frangitur, in statum naturalem reponatur, & gingiva pristinum tonum faciliùs recuperet. Hæmorrhagiam subsequenter non subito comprimere est, sed tantum post sanguinis effluxum, ut partes vicinæ degurgitentur, & vitetur inflammatio, &c. Hæmorrhagiâ non sistente, ad stiptica, compressionem, aut etiam ignem, recurrendum.

Non semper sufficit dentem extrahere; varias complicationes curare, Chirurgo nonnunquàm superest. Singularum cura dissertationem nimis amplam requirit, alibi suscipiendam.

DENS extractus, accuratè expurgatus, & idoneâ materie repletus, si levis affectus fuerit, reponatur in alveolum; si è contrâ carie majori labefactus sit, tunc dens ex ore alieno extractus locum occupet. A repositione tamen molarium majorum abstinendum censemus, quia parietes ossei & spongiosi, casulas illorum radicum separantes, per extractionem ut plurimum disrumpuntur, & fiunt impares suscipiendis, & comprimendis radicibus noviter infitis. Si Dens ex ore alieno extractus & repositus adhæsiorem, sicut fit in senibus & scorbuticis, non faciliè contrahit; tunc dens fabrefactus substitui, & ope fili aurei, aut setæ sericæ, contineri debet. Quo in casu dentis cujuscumque radix à corpore separatur nulloque dolore stipatur; tunc radici applicetur corona fabrefacta, & ope cardinis infixa retineatur. Hæc media toties admoveri possunt, quoties deficiunt dentes. Imò, omnibus delapsis, duplicem dentium seriem apponere docet ars semper vigilans.

de Scur
 HAS THESES, DEO JUVANTE, & Preside M. STEPHANO-PETRO LE LAUMIER, Artium & Chirurgia Magistro, tueri conabitur CLAUDIUS-GUILLELMUS BEAUPREAU, Senonensis, Artium Liberalium in almâ Univeritate Parisiensi Magister, Chirurgia Candidatus; Die Sabbati quinquagesimæ Julii, à sesqui-secundâ post meridiem ad septimam, anno R. S. H. 1760.

PARISIIS,
 IN REGIIS CHIRURGORUM SCHOLIS;
 PRO ACTU PUBLICO ET MAGISTERII LAUREA.

Typis KNAPEN, infra Pontem Sancti Michaëlis, sub Signo Boni Protectoris